

Atskaite par dalību COPA-COGECA un Eiropas Komisijas rīkotajā darba grupā

Piens un piena produkti

04. – 05.11. 2013., Brisele

Izskatāmie jautājumi:

1. Tirgus situācija. Viedokļu apmaiņa par tirgus situāciju un perspektīvām;
2. Konference "ES piena nozares attīstība pēc 2015.gada":
 - Piena paketes ziņojuma atbilstība 2014.gada jūnijam;
 - KLP 2020;
 - ES politika, kas attiecas uz piena uz piena nozari; Brīvprātīga norāde par izcelsmes valsts vai izcelsmes vietu saskaņā ar EK Regulas 1169/2011 26.pantu;
 - Skolas piens reforma : pašreizējā situācija par skolas piena reformu.
3. Lauksaimniecības produktu patēriņa veicināšana: informācija par likumdošanas priekšlikumiem un to ietekmi uz piena nozari;
5. Piena tirdzniecības atvasinājumi - prezentācija Liam Fenton, FC Akmens;
6. ārējā tirdzniecība- Jaunākā informācija par tirdzniecības sarunām ar ASV , Kanādu , Indiju un Japānu
7. Jaunākā informācija par dzīvnieku veselības tiesību aktiem un oficiālās kontroles regula (tostarp COPA - COGECA pozīcija)

Kopsavilkums un ieteikumi par būtiskākajiem jautājumiem

Lūgums un atgādinājums, ka visām dalībvalstīm regulāri uz COPA-COGECA biroju jāsūta piena cenas, lai operatīvāk varētu apkopot informāciju un reaģēt uz situācijām.

Atklāts ir jautājums par to kā veidot Piena tirgus apsekošanas institūcijas darbību un kādus datus apkopot un analizēt, lai tie būtu vērtīgi un galvenais operatīvi.(varam sūtīt priekšlikumus).

Attiecībā uz lauksaimniecības produktu patēriņa veicināšanu un likumdošanas priekšlikumiem, un to ietekmi uz piena nozari, jāsagatavo un jānosūta COPA-COGECA atbildes uz anketas jautājumiem.

COPA-COGECA pozīcija attiecībā uz oficiālās kontroles regulu - vismaz zemnieki, lauksaimnieciskās produkcijas ražotāji ir jāpasargā (jāatbrīvo) no oficiālo kontroļu izmaksām. Gribētos, ka Latvija arī atbalstītu šo nostāju.

Izskatāmais jautājums:

Tirgus situācija

Diskusijas darba grupā/citu ES dalībvalstu viedoklis

Situācija piena tirgū visā Eiropā arvien ir iepriecinoša, jo piena cenas ar katru mēnesi paaugstinās. Šāda tendence tiek prognozēta līdz šī gada beigām. Lietuva ziņo par visu laiku piena rekordcenu savā valstī 0,34 eiro/kg piena, kas tika sasniegta oktobrī.

Vidējā ES rēķinātā piena cena šī gada septembrī bija 0,3965 eiro/kg, salīdzinot ar 2012.gada septembri piena cena ir palielinājusies par 17.7% (+0,0639 eiro/kg). Attiecībā pret šī gada augustu arī cena ir palielinājusies, jo augustā tā bija 0,3688 eiro/kg. Septembrī kopumā Eiropas Savienībā piena cenas turpināja paaugstināties un mēnesis noslēdzās ar kārtējiem rekordiem piena cenās. Komentējot situāciju dalībvalstīs Vācijas, Dānijas, Austrijas un Zviedrijas pārstāvji informēja, ka ir jau sasnieguši piena cenu 0,40 eiro/kg. Nīderlande, Lielbritānija ir pārsniegušas 0,39 eiro/kg piena.

Vācijā šogad ir augušas piena kvotu cenas +0,03 eiro/kg. Veikalos piena cena paaugstinājusies par 5 eiro centiem.

Čehijā graudu raža ir bijusi laba un cenas graudiem ir samazinājušās par 10% un tas priecē piena nozari.

Slovākijā vidējā piena cena 0,334 eiro/kg, bet satrauc lielā cenas atšķirība ar vecajām dalībvalstīm. Piena ražošana -3% pret pagājušo gadu.

Grieķija - piena ražošanas samazinājusies par 7%, cena 0,44 eiro/kg, kas ir pagājušā gada līmenis.

Ungārija - piena cena stabila, 0,33 eiro/kg, ražošanas apjomi nedaudz ir palielinājušies pret 2012.gadu.

Slovēnija - pieaug piena eksports uz Horvātiju pēc tās iestāšanās ES, cena stabila 0,33 eiro/kg.

Dānija - piena ražošanas palielinās, kvota tiek pārpildīta, piena cena vidēji 0,41 eiro/kg.

Īrija - situācija stabila, cena 0,39 eiro/kg

Portugāle - ražošanas samazinājusies par 6%, cena 0,36 eiro/kg.

Somija - cena 0,45 eiro/kg, kas ir par 2 eiro centiem vairāk kā 2012.gadā, kopējā ražošanas palielinājusies par 0,4%, bet bioloģiskā piena ražošanas + 2%.

Polija - cena pakāpeniski palielinās, pašreiz 0,337 eiro/kg, bet ražošanas pret 2012.gadu ir nedaudz samazinājusies.

Francija - ražošanas kāpums 3-4%, cena pašreiz 0,38 eiro/kg.

Nīderlande - labots 2007.gada cenas rekords un sasniegti 0,398 eiro/kg. Piena ražošanas apjomi ir par 6% zemāki kā 2012.gadā.

Austrija - cena ir robežās starp 0,39- 0,40 eiro/kg un ražošanas nedaudz zem 2012.gada līmeņa.

Itālija - augstas ir ražošanas izmaksas tāpēc daudzas saimniecības kalnainos apvidos un MLA pārtrauc piena ražošanu.

Spānija - piena ražošanas apjomi līdzīgi 2012.gadam, cena 0,36 eiro/kg cer uz cenas kāpumu līdz gada beigām par 2 eiro centiem.

Zviedrija- cena 0,40 eiro/kg un ražošanas palielinājums +1,8%.

Lielbritānija- ražošanas apjomi pieauguši par 10% pēc pagājušā neražas gada. Vidējā cena 0,38- 0,39 eiro/kg.

Piena ražošana palielinās arī pasaulē, jo cenas ir labas un laika apstākļi arī. Ražošana gan Jaunzēlandē, gan ASV ir palielinājusies par 4% pret 2012.gadu, jāgaida, kas notiks, kad šī produkcija nonāks pasaules tirgos.

36% no ES eksportētā siera aiziet uz Krieviju.

Nākošā gada sākums varētu būt apstāšanās punkts cenām un tad varētu sākt piepildīties siera noliktavas. Lielu lomu uz piena cenām var nospēlēt sviesta un vājpiena pulvera cenas.

Izskatāmais jautājums:

Konference "ES piena nozares attīstība pēc 2015.gada"

Diskusijas darba grupā/ citu ES dalībvalstu viedoklis

Pēc septembra konferences galvenais jautājums ir komisāra ierosinājums veidot Piena tirgus apkopošanas institūciju (observatoriju). Tā tiks veidota pie Eiropas Komisijas ar mērķi apkopot informāciju par situāciju piena tirgū un apkopoto informāciju operatīvi analizēt. Līdz 2014.gada jūnijam nāks klajā ziņojums par „Piena paketes” pasākumu ieviešanas gaitu un pirmajiem rezultātiem, kā arī piena ražošanu ES MLA teritorijās.

Vācija- atbalsta šo ideju un atzīmē, ka viņi jau tagad apkopo un analizē piena tirgu un tāpēc ES observatorija veidošanā varētu izmantot Vācijas modeļus. Arī Itālija, Lielbritānija un Beļģija atbalsta šo ideju. Lietuva un Latvija atzīmējām, ka arī mazās valstis un jaunās dalībvalstis ir jāiesaista un jāanalizē situācija arī šajās valstīs.

Priekšlikums apkopojumos iekļaut arī ražošanas izmaksas.

Austrija- nav pārliecināti par šādas institūcijas darbības atdevi brīžos, kad cenas sāks samazināties.

KLP 2020- dokumenti vēl ir Eiropas Parlamentā un tad Padomē un atsevišķu punktu galīgie teksti vēl būs zināmi pēc dokumenta galīgās apstiprināšanas. Tāpēc nav precīzi zināms kādas izskatīsies references cenas piena produktiem, kā darbosies privātās intervences noliktavas, šī regula noteiks arī „skolas piena” programmu (cenas, daudzumus un piena produktu ekvivalentus), eksporta subsīdijas.

Vienlaicīgi tiek gatavoti arī pavadošie dokumenti, kas varētu būt pieejami uz gada beigām.

Brīvprātīga norāde par izcelsmes valsts vai izcelsmes vietu saskaņā ar EK Regulas 1169/2011 26.pantu- par šo dokumentu atbildīgā ir DG Sanco, bet sanāksmē neviens no

viņiem nepiedalījās. Ir veikts pētījums par to, ko varētu iekļaut prasībās pie brīvprātīgās produkta izcelsmes norādīšanas un kādas izmaksas tas nozīmētu ražotājiem. Attiecībā uz pienu un piena produktiem iespējams ir norādīt produkta ražošanas Valsti, bet prasība norādīt piena saražošanas vietu (Valsti vai reģionu) nozīmē lielas papildu izmaksas un produktu sadārdzināšanos. Pēc izmaksām pieņemamākais variants ir piena produkta ražošanas valsts un paša piena ražošana ES. Bet šāds apzīmējums ir vismazāk saistošais pircējiem, jeb piena produktu patērētājiem. Gala dokuments un versija vēl ir tapšanas stadijā un tāpēc sīkākas informācijas pagaidām nav.

Izskatāmais jautājums:

Lauksaimniecības produktu patēriņa veicināšana: informācija par likumdošanas priekšlikumiem un to ietekmi uz piena nozari

Diskusijas darba grupā/ citu ES dalībvalstu viedoklis

Šis jautājums sīkāk netika apskatīts, tikai lūgums visām dalībvalstīm pēc iespējas ātrāk apkopot savus viedokļus atbildot uz anketas jautājumiem un iesūtīt COPA-COGECA.

Izskatāmais jautājums:

Piena tirdzniecības atvasinājumi - prezentācija Liam Fenton , FC Akmens

Diskusijas darba grupā/ citu ES dalībvalstu viedoklis

Tie ir piena nozares stabilizējošie pasākumi citur pasaulē. Tā bija tikai īsa prezentācija, ka, piem., ASV zemniekiem ir iespēja slēgt piena piegādes līgumus par fiksētām cenām uz 6, 12 vai pat 18 mēnešiem. Parasti zemnieki šādus līgumus slēdz par dažiem procentiem saražotā piena, bet neskatoties uz to tas stabilizē vidējās piena cenas saimniecībās. ES tas ir reāli tikai kooperatīviem attiecībā uz lielajiem pārstrādātājiem vai arī zemniekiem caur kooperatīviem.

Izskatāmais jautājums:

Ārējā tirdzniecība - Jaunākā informācija par tirdzniecības sarunām ar ASV, Kanādu, Indiju un Japānu

Diskusijas darba grupā/ citu ES dalībvalstu viedoklis

Formāla pieeja jautājumam, tikai informācija, ka sarunas ir procesā.

Izskatāmais jautājums:

Jaunākā informācija par dzīvnieku veselības tiesību aktiem un oficiālās kontroles regula (tostarp COPA - COGECA pozīcija)

Diskusijas darba grupā/ citu ES dalībvalstu viedoklis

Regulā saglabājas arvien teksts, ka oficiālās kontroles jāapmaksā pašiem uzņēmumiem,

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

bet izņemot mikrouzņēmumus. Attiecībā uz mikrouzņēmumu atbrīvošanu no maksāšanas dalībvalstīm ir pretrunīga nostāja, jo daļā valstu mikrouzņēmumi satāda 70 vai vairāk % no visiem uzņēmumiem. **COPA-COGECA nostāja ir, ka vismaz zemnieki, lauksaimnieciskās produkcijas ražotāji ir jāpasargā no šīm izmaksām.**

Runājot par labturības noteikumiem EK nav doma katrai sugai izstrādāt savus noteikumus, bet atstāt un harmonizēt vispārējos dzīvnieku labturības noteikumus. Tajā pašā laikā ir doma izstrādāt pārbaudāmus rādītājus, jo, piemēram, prasību, ka dzīvniekiem ir jābūt pieejamam dzeramajam ūdenim var interpretēt radikāli atšķirīgi.

EK ir priekšlikums izstrādāt vakcinācijas plānus atsevišķām slimībām, bet pret to kategoriski iestājas patērētāji, jo nevēlas redzēt ES tirgū gaļu no vakcinētiem dzīvniekiem.

Doma un vēlme ir veicināt dzīvnieku veselības apsekošanas vizītes visā ES teritorijā, lai veterinārārsti vairāk strādātu ar profilaktisko darbu saimniecībās.

Silvija Dreijere

Paraksts

EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS LAUKU ATTĪSTĪBAI:
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS

PROJEKTU LĪDZFINANŠĒ
EIROPAS SAVIENĪBA

Eksperta dalība pasākumā organizēta VLT pasākuma "Nozaru ekspertu ziņojumi" ietvaros saskaņā ar LR Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” noslēgto līgumu Nr. 2013/15 no 28.01.2013. Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests